

Oponentský posudek rigorózní práce

Autor: PaedDr. Alexej MIKULÁŠEK

Název práce: *Mravoučná povídka „pro dívky a přátele jejich“ a její funkce (v kontextu školní slovesné kultury dětí a mládeže 19. století)*

Oponentka: Doc. PhDr. Viera Glosíková, CSc., PedF UK v Praze

Rigorózní práce PaedDr. A. Mikuláška z oboru LPDM je podnětná hned ve dvou ohledech: výběrem tématu, které je relativně málo známé a ve vědeckých kruzích posledních desetiletí opomíjené, a rovněž komplexitou zpracování, jež propojuje literární teorii s literární historií. Hned v úvodu autor vymezuje terminologii, s níž pracuje a která se v odborné literatuře uvádí někdy nejednoznačně, ba až rozporuplně. Sumarizace jednotlivých odborných názorů a hodnocení vyúsťuje do uceleného pohledu na komplex literárních specifik mravoučných textů 19. století v českém prostředí.

Rigorózní práci tvoří patnáct stěžejní částí - „kapitol“, obsáhlý úvod a sumarizující závěr. Mravoučná povídka je v nich nazírána z nejrůznějších zorných uhlů a v různých souvislostech: při sledování příčin poměrně osobitého vyhraňování v rámci krásné literatury, při představování poetiky a estetických aspektů tohoto žánru, až k typologickým vymezením a jednotlivým funkcím mravoučných próz.

Zvláštní pozornost je věnována mimořádně úspěšnému německému autorovi knih pro děti a mládež, Christophu von Schmidovi (1768-1854), který zásadní měrou ovlivnil českou mravoučnou povídku 19. století, jak to přesvědčivě dokazuje ve svých interpretacích Alexej Mikulášek. Inspirace u vybraných autorů německého jazyka 18. a 19. století (zejména u Ch. Schmida), jejichž literární texty byly v překladech ve větší či menší míře adaptovány v českém prostředí, spojovaly mimo jiné tendence „osvícenské“ a zároveň „sentimentální“ (v němčině přesněji označené slovem „*empfindsam*“ poukazující na zvýšenou emocionalitu bez negativního akcentu, který navozuje slovo „sentimentální“), charakteristické i pro mravoučnou povídku. V tomto kontextu lze považovat zejména kapitoly šestou, desátou, jedenáctou, stejně jako i kapitoly věnované typologii a funkcím mravoučné povídky za témata

mezioborové, které zaujmou a poučí rovněž germanisty. V této souvislosti by bylo zajímavé zjištění, zda čeští překladatelé, kteří adaptovali německou mravoučnou povídku „pro dívky a přátele jejich“ (V. Filípek, J. B. Malý) nerecipovali také dílo Samuela Richardsona přes německé překlady, které byly velmi četné a známé.

Za podnětné považuji zejména interpretační kapitoly, v nichž autor na základě vymezených znaků v rovině výstavby díla, ve stylisticko-poetologické a sémantické rovině, velmi zdařile představuje specifika mravoučného literárního textu a poukazuje na literární inspirace, ale i na konkrétní funkce. Z práce je patrné, kolik primární i odborné literatury Alexej Mikulášek k tématu prostudoval a jak získané poznatky dokázal využít a zhodnotit ve vlastním analytickém přístupu k jednotlivým dílům a k jejich komparaci.

Struktura rigorózní práce má svoji přesnou vnitřní logiku. Podrobně mapuje jednotlivé znaky literárních děl a souvislostí, které autor v rámci tématu vystopoval a velmi zasvěceně osvětlil. Kromě nashromážděných informací, které co do množství a původnosti už samy o sobě svědčí o odborné fundovanosti autora, zaslouží především uznání cílené analýzy, jejichž výsledky jsou shrnuty v závěrečné kapitole.

Předloženou práci psanou česky (v rozsahu 226 stran) hodnotím jako práci výbornou, v níž autor prokázal tvůrčí schopnost v oblasti literárněvědného výzkumu. Práce nejenom splňuje, ale překračuje požadavky standardně kladené na rigorózní práce.

Na základě uvedeného hodnocení rigorózní práce PaedDr. Alexeje Mikuláška *Mravoučná povídka „pro dívky a přátele jejich“ a její funkce (v kontextu školní slovesné kultury dětí a mládeže 19. století)* doporučuji práci k obhajobě. Po jejím úspěšném obhájení navrhuji udělit vědecko-akademickou hodnost PhDr.

V Praze dne 26. září 2013

Doc. PhDr. Viera Glosíková, CSc.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra germanistiky
110 00 Praha 1, Celetná 13
(1)